On adverbial English – French faux amis: a contrastive view of *actually* and *actuellement*

K otázce adverbiálních faux amis mezi angličtinou a francouzštinou: kontrastivní pohled na *actually* a *actuellement*

Bakalářská práce

Andrea Čapková

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce porovnává dvě formálně obdobná adverbia, anglické *actually* a francouzské *actuellement*. V současném jazyce jsou tato adverbia významově odlišná, což může působit problémy při překladu mezi francouzštinou a angličtinou. Autorka zkoumá užívání *actually* a *actuellement* s pomocí jazykových korpusů. Využívá přitom kombinace jednojazyčných korpusů současného mluveného jazyka (demografická složka mluvené části *Britského národního korpusu* a korpus *Lextutor-Parlé*) a paralelního překladového korpusu (jádro korpusu *InterCorp* a korpus *Europarl*).

Na základě dokladů excerpovaných z jednojazyčných korpusů analyzovala autorka syntaktické funkce, význam a diskurzní funkce obou adverbií. *Actually* je ve vzorku doloženo ve funkci postojového disjunktu i diskurzní částice, autorka ukazuje dobře jeho textové funkce. *Actuellement* je ve srovnatelném korpusu doloženo jen třiatřicetkrát. Analýza těchto dokladů ale odhalila, že kromě očekávaného prostě temporálního významu ve 30 procentech dokladů tento význam *actuellement* provází vyjádření časového kontrastu (mezi minulostí a odlišnou aktuální situací). Stejně jako anglické *actually* vyjadřující kontrast se zde adverbium *actuellment* objevuje ve spojení s odporovací spojkou (*mais*, *but*).

Překladová část práce se zaměřila na dva typy textů: současnou beletrii a odbornou literaturu a zápisy jednání Evropského Parlamentu z let 2007–2011 z korpusu *Europarl*. Překladové protějšky potvrzují významy a funkce zkoumaných adverbií, jak byly popsány na základě jednojazyčných korpusů. Z hlediska překladových strategií je zajímavý překlad temporálního francouzského adverbia do angličtiny pomocí přítomného průběhového času (aktuálnost děje) nebo předpřítomného času (aktuální výsledek děje). Problematičtějším směrem překladu je směr z angličtiny do francouzštiny. Zde autorka nachází chybně užitá francouzská temporální adverbia včetně *actuellement*. I když tyto protějšky ukazují na to, že zkoumaná adverbia mohou představovat faux amis, výskyt nevhodných překladových protějšků je ojedinělý. Zajímavým zjištěním je vysoké zastoupení nulových překladových protějšků anglického *actually*.

Pokud jde o zpracování tématu, oceňuji autorčinu vytrvalost při hledání vhodného zdroje pro francouzskou část excerpce: korpusy současné francouzštiny jsou jen obtížně dostupné. Práce ukázala bohužel také na to, jak omezený je zatím průnik různých jazyků v jádře korpusu *InterCorp*. Přesto myslím, že se autorce podařilo navrhnout způsob, jímž by – s využitím kombinace jednojazyčných a překladových zdrojů – bylo možné na autentických materiálech

zkoumat dvojice slov, jež mohou působit problémy při překladu. Dospěla zároveň k některým zajímavým postřehům, které nejsou v literatuře popsány (okrajová funkce disjunktu u *actuellement*, korespondence mezi anglickým přítomným průběhovým nebo předpřítomným časem a francouzským *actuellement* jako prostředky vyjádření aktuálnosti děje nebo jeho výsledku, kontrastivní aspekt užívání *actuellement*).

Při popisu zkoumaných adverbií pracovala autorka s dosti rozsáhlou literaturou v angličtině, francouzštině a češtině. Na tuto literaturu odkazuje náležitě v textu, ale několik titulů chybí v bibliografii v závěru práce; mezi elektronickými zdroji chybí také odkaz na *Oxford English Dictionary*.

Závěr

Práce Andrey Čapkové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.

V Praze 12.6.2015 doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.